

پری ملکی

(۱۳۳۰، تهران)

سرپرست گروه و خواننده

پری ملکی با نام شناسنامه‌ای عذرا خباز یزدی‌ها در ۱۵ آبان ماه ۱۳۳۰ در محله درخونگاه بازار تهران به دنیا آمد. در خانه‌ای بسیار سنتی و قدیمی و بزرگ که اقوام را در کنار هم گرد آورده بود.

او ششمین فرزند خانواده بود. پدرش به تجارت چای اشتغال داشت. از شش سالگی همراه با خانواده به منزلی در محله جمال‌آباد نیاوران نقل مکان کردند. از این ایام بود که به موسیقی رادیو گوش می‌کرد و آنچه می‌شنید، فرا می‌گرفت. کلاس اول دبستان بود که برای اولین بار در جمع همکلاسی‌ها آواز خواند.

پنجم دبستان بود که در جشن مدرسه همراه با ساز یکی از همکلاسی‌ها که عبارت بود از یک شانه سر، تصنیفی از پروین را خواند. از آن پس به طور مرتب در جشن‌ها و مسابقات مدرسه، بی‌اطلاع خانواده، شرکت کرد. بارها در مسابقات ناحیه شمیران رتبه اول را کسب کرد اما به دلیل همین حضور مخفیانه، ادامه راه باز ماند. او که دیپلم خود را در رشته علوم طبیعی دریافت کرده بود با حسن ملکی که در همان مدرسه دبیر ادبیات بود آشنا شد و ازدواج کرد.

پس از ازدواج به تشویق همسرش خواندن را به طور جدی پی گرفت. زنده‌یاد ایرج تیمورتاش، ترانه‌سرا، او را به وزارت فرهنگ و هنر وقت معرفی کرد و او مدت زمان کوتاهی نزد مرحوم محمود کریمی به فراگیری آواز سنتی پرداخت.

از سال ۵۶ تا ۵۹ در انگلیس به فراگیری گیتار کلاسیک پرداخت و پس از بازگشت به ایران یک سالی نیز نزد برادران مودن آموختن را ادامه داد. پس از آن به آموختن سه‌تار روی آورد. یک سال نخست را با جمال سماواتی و پس از آن را با مسعود شعاری کار کرد. از سال ۶۰ تا ۶۴ فراگیری آواز سنتی را نزد استاد نصرالله ناصح‌پور پی گرفت.

کلاس‌ها در مرکز چاووش به صورت گروهی تشکیل می‌شد. استاد که ردیف استاد دوامی (مکتب تهران) را می‌آموخت، گوشه‌ای را چندین بار می‌خواند و هفته بعد درس را تحویل می‌گرفت. این آموزش با ضبط کاست همراه نبود و هنرجو می‌بایست از حافظه خود استفاده می‌کرد. پری ملکی از استاد می‌خواست تا بار دیگر در آخرین لحظه کلاس، درس آن جلسه را تکرار کند و خود، تمام راه برگشت به خانه را زمزمه می‌کرد تا درس را فراموش نکند.

پس از آن نزد استاد علی جهاندار شیوه سید حسین طاهرزاده (مکتب اصفهان) را فرا گرفت. شیوه استاد این بود که درس را ضبط می‌کرد و برای هنرجو می‌خواند. این همان شیوه‌ای است که پری ملکی خود برای تدریس به کار گرفت. در همین ایام نزد امیر پایور به فراگیری تصانیف قدیمی پرداخت. امیر پایور به خاطر داشت که ایام کودکی و نوجوانی‌اش، عارف قزوینی در منزل آنها زندگی می‌کرده و پدرش شاگرد آقا حسینقلی بوده است. امیر پایور بسیاری از تصانیف سنتی و مردمی آن سال‌ها را در خاطر داشت.

پری ملکی از سال ۶۵ شروع به تدریس کرد. ابتدا با چند هنرجو و سپس و تا کنون در ماه بیش از پنجاه هنرجو را تعلیم می‌دهد و با شاگردان به صورت انفرادی و تک‌تک کار می‌کند. گوشه‌ای را می‌خواند و ضبط می‌کند و به همراه هر گوشه در هر جلسه یک تصنیف نیز می‌آموزد.

مرحله اول، تدریس آوازها و دستگاه‌ها به جز نوا و راست‌پنجگاه است. در این مرحله گوشه‌ها را برای هنرجو تشریح کرده و جمله‌بندی و اجزای آن را به تفکیک مشخص می‌سازد و تحریرها را نخست آرام و شمرده برای هنرجو ضبط می‌کند. مرحله دوم آموزش، شعرگذاری بر روی گوشه‌هاست. هنرجو شعر مناسبی برای هر گوشه و آواز پیدا کرده و به ترتیب ردیف را دوره می‌کند. در مرحله سوم نوا و راست‌پنجگاه را می‌آموزد و مرحله چهارم به تدریس آنچه از شیوه طاهرزاده مانده اختصاص دارد. مرحله آخر بازخوانی شیوه آوازخوانی خوانندگان قدیمی همچون قمر، روح‌انگیز و معاصران چون بنان، قوامی، خوانساری، شجریان و ... است.

پری ملکی به تجربه دریافته کلاس دسته جمعی به ضرر شاگردان است. از آنجا که شاگردان با قوه‌های گوناگون می‌بایست در کنار هم قرار گیرند. از خیل شاگردان این سال‌ها، امروز بسیاری خود، مدرس یا خواننده شده‌اند که از آن جمله است خانم‌ها مهسا و مرجان وحدت، یاسمن کاظمی، حمیرا مظاهری، نوشین مافی و تعدادی نیز به گروه‌های همخوانی (کر) معرفی شده‌اند.

پری ملکی علاوه بر تدریس خصوصی، تا کنون در مرکز حفظ و اشاعه موسیقی، فرهنگسرای شفق، آموزشگاه هنری پیام، آموزشگاه تماشاگاه راز، آموزشگاه هنری ساز، آموزشگاه هنری ترانه و آموزشگاه بنیاد رودکی نیز به تدریس پرداخته است. همچنین در سال ۹۴ آموزشگاه موسیقی خود را با نام "خنیا" تأسیس کرد.

او از سال ۷۳ با تشکیل گروه موسیقی "خنیا" به اجرای کنسرت‌هایی برای بانوان و سپس با تغییرات جامعه، به صورت همخوانی برای عموم پرداخته است.

علاوه بر اجرای کنسرت‌هایی در ایران، فرانسه، آلمان، انگلیس، اتریش، بلژیک و سوییس با سه فیلم مستند به کارگردانی خسرو سینایی و فیلم مستند "بارکوله کشی" همکاری کرده است و نیز به عنوان تنظیم‌کننده موسیقی صحنه‌ها و تعلیم آواز با کیومرث پوراحمد در فیلم سینمایی "شب یلدا" همکاری داشته است.

پری ملکی دارای دو فرزند است: توکا، دخترش، متولد ۱۳۵۲ کارشناس ارشد هنر و پسرش، بامداد، متولد ۱۳۶۴ نوازنده تنبک و عضو گروه خنیاست؛ و حسن ملکی همسر پری ملکی دبیر ادبیات، روزنامه‌نگار و نویسنده است.

در مراسم اختتامیه هجدهمین جشنواره موسیقی فجر که روز جمعه دوم اسفند ماه ۸۱ در تالار وحدت برگزار شد، یکی از جوایز و لوح قدردانی این جشنواره را به پری ملکی خواننده و سرپرست گروه خنیا توسط احمد مسجد جامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی وقت اهدا شد. گروه خنیا ضمناً در مراسم اختتامیه، بخشی از برنامه همخوانی و هم‌نوازی خود را که در این جشنواره ارایه کرده بود، برای مهمانان مراسم اختتامیه اجرا کرد.

در بهار سال ۸۵ گروه موسیقی خنیا به مناسبت مراسم اهدای جایزه جهانی ابن سینا، کنسرتی در دفتر سازمان یونسکو در پاریس اجرا کرد.